

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Jogailos g. 14, LT-01116 Vilnius, tel. (8 5) 262 7797, faks. (8 5) 212 6492, el. p. taryba@kt.gov.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188668192

UAB „Biržų autobusų parkas“

2022-08- Nr. (2.30Mr-43) 6V-
Į 2022-07-15 Nr. S-69

Kopija
Lietuvos transporto saugos administracijai
Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai
Lietuvos savivaldybių asociacijai
Lietuvos nacionalinei vežėjų automobiliais asociacijai
„Linava“
Lietuvos keleivių vežimo asociacijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 11, 17¹, 18, 18² STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 18² STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba išnagrinėjo Jūsų 2022 m. liepos 15 d. raštą Nr. S-69 (toliau – Raštas), kuriame keliama šie klausimai, susiję su Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos viešai paskelbtu Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso 11, 17¹, 18, 18² straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 18² straipsniais įstatymo projektu, reg. Nr. 22-10373 (toliau – Įstatymo projektas):

(a) ar poveikio konkurencijai vertinime atsižvelgiama į skirtingas ūkio subjektų finansines galimybes, skirtingą juridinio statuso reglamentavimą, dėl kurio savivaldybėms priklausančios įmonės turi vykdyti viešuosius pirkimus, viešinti savo veiklą ir t. t. ir dėl to konkurencinėje kovoje nėra lygiavertės?

(b) ar numatomi saugikliai, kuriais būtų išvengiama „kainų dempingavimo“, kai finansiškai pajėgesnis vežėjas pasiūlytų dvigubai mažesnę kelionės kainą ir šią praktiką taikytų tol, kol silpnesnis konkurentas būtų priverstas pasitraukti, o jam pasitraukus turėtų kainos maršrute monopoliją?

(c) ar numatomi saugikliai, kuriais būtų išvengiama privačių vežėjų siuntų vežimo protegavimo dėl tų stočių, kurios jiems priklauso?

(d) ar vežimo tolimaliais maršrutais sąlygose nenumatoma išskirtinė privilegija didelį kapitalą turintiems vežėjams, nustatant konkurso reikalavimus, susijusius su autobuso amžiumi, keleivio kaina, pritaikymu neįgaliesiems, kokybės standartu?

(2) Atsakydami į Raštą pirmiausiai pažymime, kad Konkurencijos taryba 2022-05-06 raštu Nr. (2.30Mr-43)6V-535 jau yra pateikusi savo išvadą dėl svarstomo Įstatymo projekto. Tačiau toliau pagal kompetenciją pateikiame papildomus pastebėjimus dėl Rašte keliamų klausimų.

Dėl skirtingų ūkio subjektų konkuravimo sąlygų

(3) Dėl Rašto (a) klausimo, pažymėtina, kad 2021 m. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) Tarybos rekomendacijoje dėl konkurencinio neutralumo¹, skatinama konkuruojančioms įmonėms užtikrinti lygiavertės taisyklės, nepriklausomai nuo jų teisinės formos, nuosavybės, įsisteigimo vietos. Konkuruojantiems ūkio subjektams turėtų būti taikoma vienoda reguliacinė aplinka, siūlomos priemonės neturėtų iškraipyti konkurencijos tam tikroms įmonėms

¹ Prieiga per: <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0462>

sukuriant palankesnes veiklos rinkoje sąlygas. Be to, vadovaujantis Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo 27 straipsnio 1 dalimi, šio įstatymo reikalavimai būtų netaikomi pirkimams, skirtiems transporto paslaugų veiklai vykdyti, jeigu perkantysis subjektas arba įgaliota valstybės institucija pateiktų prašymą Europos Komisijai, įrodydama, kad šią veiklą tiesiogiai veikia konkurencija rinkoje, į kurią patekti nėra jokių apribojimų, ir gautų atitinkamą jos sutikimą. Taigi, vien ūkio subjektų juridinio statuso skirtumai neturėtų nulemti skirtingų jų konkuravimo sąlygų, o viešųjų pirkimų reguliavimas galėtų būti netaikomas savivaldybės įmonėms tuo atveju, jeigu būtų įrodyta, kad jų vykdomą transporto paslaugų veiklą tiesiogiai veikia konkurencija rinkoje, į kurią patekti nėra jokių apribojimų, ir būtų gautas Europos Komisijos pritarimas.

Dėl kaštų nepadengiančių kainų saugiklių

(4) Dėl Rašto (b) klausimo – dempingo, kai prekės ir paslaugos užsienio rinkose parduodamos mažesnėmis už jų savikainą kainomis, taisyklės Lietuvoje veikiančių ūkio subjektų tarpusavio santykių atžvilgiu netaikomos. Tačiau tuo atveju, kai ūkio subjektas užima dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje, jam taikomas Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio nustatytas draudimas piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi. Šis Konkurencijos įstatymo straipsnis, be kita ko, dominuojančią padėtį užimančiam ūkio subjektui draudžia taikyti grobuonišką kainodarą (angl. *predatory pricing*).

(5) Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimu², sprendžiant, ar buvo taikoma grobuoniška kainodara vertinama, ar: 1) įmonė prekiauja mažesnėmis kainomis nei prekių gamybos kaštai (priklausomai nuo bylos aplinkybių, vertinama įmonės kainų atitiktis įvairiems kaštų matams (standartams): vidutiniams kintamiesiems kaštams, vidutiniams išvengiamiesiems kaštams, ilgalaikiams vidutiniams padidėjusiems (augantiems) kaštams, vidutiniams bendriesiems kaštams ir kt.); 2) kainas sumažinusi įmonė siekia (ketina) pašalinti konkurentą iš rinkos tam, kad padidintų užimamą rinkos dalį (ketinimo vertinimas skiriasi priklausomai nuo nustatomų kainų. Jei atlikus kainų ir išlaidų palyginimą nustatoma, kad įmonė nustato mažesnes nei vidutiniai kintamieji kaštai kainas, preziumuojama, kad įmonė taiko grobuonišką kainodarą, ir išsamiai nagrinėti įmonės neteisėto ketinimo nebūtina. Tačiau, jeigu įmonė nustato didesnes nei vidutiniai kintamieji, bet mažesnes nei vidutiniai bendrieji kaštai kainas, siekiant pripažinti įmonę taikius grobuonišką kainodarą, reikia įrodyti ir neteisėtą įmonės ketinimą); 3) dėl neteisėtų veiksmų konkurentas bus pašalintas iš rinkos; 4) grobuonišką kainodarą taikanti įmonė negali pateikti objektyvių savo veiksmų pateisinimų ir negali įrodyti, jog jos veiksmai nulemia teigiamą poveikį, nusveriantį neigiamą įtaką konkurencijai.

(6) Vis dėlto tam, kad pirmiau minėtas draudimas būtų taikomas, atitinkamas ūkio subjektas visų pirma turi užimti dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje³. Jeigu ūkio subjektas neužima dominuojančios padėties atitinkamoje rinkoje, Konkurencijos įstatymo 7 straipsnis jam netaikomas, tad Konkurencijos įstatymas tokiam ūkio subjektui nedraudžia taikyti bet kokių kainų, net jeigu jos nepadengia gamybos kaštų. Tai, ar ūkio subjektas užima dominuojančią padėtį, priklauso nuo atitinkamos rinkos apibrėžimo, t. y. nuo prekės bei geografinės rinkos apibrėžimo nagrinėjant galimą konkurencijos problemą konkrečiu atveju⁴, bei ūkio subjekto padėties šioje atitinkamoje rinkoje⁵.

(7) Dėl pažeidimo veiksmų vertinimo pažymėtina, kad minėtų testų dėl gamybos kaštų taikymas aiškinant draudimą taikyti grobuonišką kainodarą praktikoje neretai būna sudėtingas, nes ūkio subjektas gali teikti įvairių paslaugų, kurių kaštai iš dalies persidengia (pavyzdžiui, skirtingoms paslaugoms teikti naudojamos tos pačios patalpos ar personalas), tuomet reikia paskirstyti kaštus proporcingai kiekvienai paslaugai ir pagal tai vertinti, ar paslaugų kainos atitinka minėtas grobuoniškos kainodaros sąlygas.

² 2021 m. vasario 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-186-403/2021, 248-252 dalys.

³ Žr. Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2020 m. balandžio 7 d. nutarimą Nr. 1S-44 (2020) „Dėl Paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo patvirtinimo“.

⁴ Žr. Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2019 m. gruodžio 3 d. nutarimą Nr. 1S-150 (2019) „Dėl Paaiškinimų dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo patvirtinimo“.

⁵ Žr. Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2020 m. balandžio 7 d. nutarimą Nr. 1S-44 (2020) „Dėl Paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo patvirtinimo“.

(8) Taigi, Konkurencijos įstatymo 7 straipsnis gali būti taikomas tiems vežėjams, kurie užima dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje ir taiko minėtas sąlygas atitinkančią grobuonišką kainodarą. Pastebėję tokius veiksmus, dominuojančio ūkio subjekto konkurentai gali ginti savo interesus teisme (prašydami teismo įpareigoti sustabdyti veiksmus ir (ar) atlyginti padarytą žalą) arba kreiptis į Konkurencijos tarybą prašydami pradėti tyrimą dėl galimo Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio pažeidimo. Atkreipiame dėmesį, kad, esant teisiniui pagrindui, teismuose interesus galima ginti visais atvejais, o Konkurencijos taryba pradeda tyrimą pareiškimo pagrindu tik, jeigu Konkurencijos tarybai pateikiamas pareiškimas atitinka Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio ir Konkurencijos tarybos darbo reglamento⁶ 20-24 punktuose nustatytus reikalavimus, o tyrimas atitinka Konkurencijos tarybos prioritetą⁷.

Dėl privačių vežėjų siuntų vežimo protegavimo saugiklių

(9) Dėl Rašto (c) klausimo pažymime, kad, kaip minėta, Konkurencijos įstatymo 7 straipsnis draudžia ūkio subjektui piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi², atitinkamoje rinkoje atliekant įvairius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją. Taigi, jeigu privatus vežėjas, kuriam priklauso stotis, užimtų dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje, jam, be kita ko, būtų taikomas Europos Sąjungos konkurencijos teisėje pripažįstamas draudimas nepagrįstai naudotis savo dominuojančia padėtimi vienoje rinkoje, kad sustiprintų savo padėtį kitoje rinkoje (angl. *self-preferencing*). Privataus vežėjo užimamą rinkos dalį, dominuojančios padėties buvimą (ar nebuvimą) ir piktnaudžiavimo dominuojančią padėtimi veiksmus Konkurencijos taryba galėtų nustatyti tik Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio pažeidimo tyrimo kontekste įvertinusi visas faktines konkrečios situacijos aplinkybes.

Dėl vežėjų tolimaisiais maršrutais privilegijavimo

(10) Dėl Rašto (d) klausimo – manome, kad formuluojant tolimųjų maršrutų konkursų reikalavimus, susijusius su autobuso amžiumi, keleivio kaina, pritaikymu neįgaliesiems, kokybės standartu ir pan., kartu turėtų būti atsižvelgiama ir į veiksmingos konkurencijos užtikrinimą. Socialiniais, aplinkosauginiais ir pan. reikalavimais neturėtų būti pasinaudojama siekiant nepagrįstai mažinti konkurso dalyvių skaičių, riboti potencialių rinkos dalyvių patekimą į rinką. Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 4¹ straipsnio 1 dalies 4 punktu, teisės akto projekto rengėjas turėtų atlikti poveikio konkurencijai vertinimą, kai nustatomas reguliavimas apriboja ūkio subjektų galimybes vykdyti ūkinę veiklą.

(11) Jeigu turėtumėte klausimų dėl Konkurencijos tarybos pateikto atsakymo, maloniai prašome kreiptis žemiau nurodytais kontaktais.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas

Jurgita Klusevičiūtė, tel. 8 646 65992, el. p. Jurgita.Kluseviciute@kt.gov.lt

⁶ Patvirtinto Konkurencijos tarybos 2018 m. vasario 1 d. nutarimu Nr. 1S-10 (2018).

⁷ Žr. Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2012 m. liepos 2 d. nutarimą Nr. 1S-89 „Dėl Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos veiklos, atliekant Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo priežiūrą, prioriteto patvirtinimo“.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 188668192, Jogailos g. 14, Vilnius 01116
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 11, 171, 18, 182 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 182 STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-08-23 Nr. (2.30Mr-43)6V-1058
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Šarūnas Keserauskas, Pirmininkas, Konkurencijos tarybos nariai
Sertifikatas išduotas	ŠARŪNAS KESERAUSKAS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-08-22 18:27:49 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-08-22 18:28:01 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2019-08-17 10:11:18 – 2024-08-15 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, į.k. 188668192 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 11:01:17 iki 2024-12-19 11:01:17
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.60
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2022-08-23 09:02:45)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2022-08-23 09:02:45 Dokumentų valdymo sistema Avilys